

Uppdraget från regeringen

Kortfattad analys av kunskapsläget för dagvatten-problematiken

- Översiktlig sammanställning av miljöpåverkan
- **Beskrivning av problemområden och förslag till steg för fortsatt arbete**
- Identifiera koppling till klimatanpassning, andra synergier och eventuella målkonflikter

Uppdraget redovisades av Naturvårdsverket i september 2017

Översiktlig sammanställning av miljöpåverkan

- Dagvatten är en viktig källa för tillförsel av föroreningar till miljön. Innehåller en komplex blandning av organiska och oorganiska ämnen
- Kapitel 3 i rapporten belyser miljöpåverkan av dagvatten. Rapportens bilaga 1 har tagits fram av Luleå tekniska universitet på uppdrag av Naturvårdsverket

Beskrivning av problemområden och förslag till steg till fortsatta arbetet

De områden som beskrivs och analyserats är:

- Dagvatten i samhällsplaneringen
- Splittrad och otydlig reglering
- Kommunernas skyldighet och rådighet
- *Tillsyn kopplad till dagvatten*
- Rening av dagvatten
- Svårigheter att mäta föroreningar i dagvatten och bedöma dess miljöpåverkan
- *Föroreningars uppkomst*

Dagvatten i samhällsplaneringen

- Förtätning av städer och ökad nederbörd ger ökat tryck på dagvattensystemen – skapar både förorenings- såväl som flödesproblematik
- Delat ansvar för dagvatten i de kommunala organisationerna skapar utmaningar att hantera frågan ur ett helhetsperspektiv
- Hög komplexitet i dagvattenfrågorna - viktigt med gemensam problembild (dagvattenstrategi) och tidig hantering (översiktsplanering)

Dagvatten i samhällsplaneringen (forts.)

Åtgärd:

- Utveckla klimatanpassningsutredningens förslag om
 - krav på analys och strategi för dagvattenfrågor i översiktsplanen till att även inbegripa föroreningar
 - förslag om att samla vägledningen kring dagvatten till att även inbegripa föroreningar
- Se över lagstiftningen med fokus på kommuners möjlighet att arbeta med miljökvalitetsnormer för vatten i detaljplaneringen

PBL ställer krav på att miljökvalitetsnormer ska följas i detaljplanering, men att lagen samtidigt inte ger möjlighet att ställa krav på sådana åtgärder som kan krävas för att göra detta

Splittrad och otydlig reglering

- Det finns inget samlat regelverk om va-frågor generellt eller dagvatten specifikt (MB, LAV, PBL, FMH)
- Det finns ingen egentlig definition av begreppet dagvatten vilket kan skapa tillämpningsproblem
- Allt dagvatten är inte avloppsvatten vilket har betydelse för MB bestämmelser om avloppsvatten 9 kap. 7 §. Dagvatten som inte är avloppsvatten är heller inte anmälningspliktigt enligt 13 § andra stycket i FMH

Splittrad och otydlig reglering (forts.)

Åtgärd:

- Se över bestämmelserna om dagvatten i MB, LAV, PBL, FMH
- Se över bestämmelserna om anmälningsplikt
- Analysera definitionerna av avlopp och avloppsvatten och om det behövas en definition av dagvatten

Utreda om fler dagvattenanläggningar än idag bör vara anmälningspliktiga. Det kan till exempel gälla anläggningar som avleder dagvatten från en större parkerings- eller handelsplats

Kommunernas skyldighet och rådighet

- PBL
 - Det är inte möjligt att med planbestämmelser reglera dagvattenflöden eller föroreningsnivåer i dagvattnet - i viss mån går det dock genom att reglera markens beläggning, höjdläge, lutning markens anordnande och vegetation
- LAV
 - Enligt Naturvårdsverkets bedömning är det oklart om va-huvudmannen är skyldig att ta emot och rena dagvatten oavsett hur förorenat det är eller hur stora mängder det gäller.

Kommunernas skyldighet och rådighet (forts.)

- MB:
 - Tillsynsmyndigheten kan enligt 26 kap. 9 § miljöbalken besluta om förelägganden om det behövs för att miljöbalkens krav, såsom de allmänna hänsynsreglerna, ska följas
 - En enstaka fastighetsägares utsläpp av dagvatten där det inte bedrivs någon verksamhet medför dock vanligtvis inte sådan skada eller olägenhet

Kommunernas skyldighet och rådighet (forts.)

Åtgärd:

- Tydliggör kommunernas möjlighet att föreskriva om kvalitativa och kvantitativa begränsningar av dagvatten som avleds till de allmänna va-anläggningarna
- Stärk kommunernas förutsättningar att styra omfattningen av hårdgjorda ytor

Naturvårdsverket anser att det finns ett behov för kommunerna att kunna reglera fastighetsägares rätt att använda en allmän va-anläggning

Rening av dagvatten

- Endast en mindre del av dagvattnet renas idag
 - Omkring åtta procent av dagvattnet i tätbebyggelse. Fyra procent i avloppsreningsverk i kombinerade avloppssystem och fyra procent i reningsanläggningar avsedda för dagvatten så som dagvattendammar och våtmarker
- Orsak kan vara historiskt fokus på kvittblivning samt att det är praktiskt och tekniskt svårt att genomföra. Dagvatten till skillnad från spillvatten är ojämnt både tidsmässigt och volymmässigt

Naturvårdsverket | Swedish Environmental Protection Agency 2018-03-22 13

Rening av dagvatten (forts.)

Åtgärd:

- Se över lagstiftningen i syfte att öka incitamenten alternativt kraven på att ta om hand dagvattnet lokalt
- Utveckla reningstekniker för dagvattenanläggningar
- Se över egenkontrollen av dagvattenanläggningar

Det är viktigt att utveckla nya kostnadseffektiva reningstekniker. Särskilt fokus mot metoder som är lämpade för rening i miljöer nära källan till föroreningar, bl.a. trafikdagvatten och ytor i tätbebyggelse med utrymnesbrist

Naturvårdsverket | Swedish Environmental Protection Agency 2018-03-22 14

Svårigheter att mäta föroreningar och bedöma dagvattnets miljöpåverkan

- Dagvattnets komplexitet leder till osäkerheter och svårigheter både vid modellering och provtagning såväl som vid miljöbedömning av miljöpåverkan från ett enskilt utsläpp
- Det är viktigt att framhålla att svårigheterna med provtagning av dagvatten inte får förhindra att åtgärder för att rena dagvatten genomförs

Naturvårdsverket | Swedish Environmental Protection Agency 2018-03-22 15

Svårigheter att mäta föroreningar och bedöma dagvattnets miljöpåverkan (forts.)

Åtgärd:

- Se över möjligheten att ta fram generella begränsningsvärden för föroreningar i dagvatten - Generella begränsningsvärden baserade på de lokala recipientförhållandena kan vara ett effektivt sätt att reglera föroreningsnivån vid utsläpp av dagvatten

Miljöpåverkan från ett enskilt utsläpp eller utsläpp av dagvatten från en enskild fastighet eller verksamhet vara svår att påvisa. Den samlade påverkan på en recipient från dagvatten från ett större område kan dock vara betydande

Naturvårdsverket | Swedish Environmental Protection Agency 2018-03-22 16

Samlat förslag till steg på vägen

- Naturvårdsverket föreslår att regeringen tillsätter en utredning som genomför en översyn av regleringen som berör dagvatten, med syfte att förtydliga, samla och utveckla
- Kunskapsbehov avseende *i)* källor, spridning och miljöpåverkan *ii)* effektiva reningstekniker *iii)* stärkt vägledning

Naturvårdsverket | Swedish Environmental Protection Agency 2018-03-22 17

Tack!

Pontus Cronholm
Naturvårdsverket
Samhällsavdelningen

pontus.cronholm@naturvardsverket.se

010-698 12 79

Naturvårdsverket | Swedish Environmental Protection Agency 2018-03-22 18

